

Opstel door C.
658 woorden
30 juli 2014

★ 6.3

176 keer beoordeeld

Vak

Aardrijkskunde

Methode

BuiteNLand

Het Tsjaadmeer, ooit één van de grootste zoetwatermeren in de wereld, is al jaren aan het krimpen – met rampzalige gevolgen voor de lokale bevolking. Velen geven het versterkt broeikaseffect de schuld voor de opdroging, zoals Al Gore in zijn presentatie *An inconvenient truth*. Maar hebben zij wel gelijk? Recent onderzoek wijst ook andere oorzaken aan.

Wat is er aan de hand?

Het Tsjaadmeer verdwijnt op hoge tempo: sinds 1963 is het oppervlakte van het meer afgenomen van 25,000 km² tot nog geen 1,400 km². Veel mensen wijzen het broeikaseffect als gevolg van een te hoge CO₂-uitstoot aan als de reden voor het krimpen, maar uit onderzoek blijkt dat dit niet de oorzaak is. Andere menselijke factoren spelen wel een rol. De opdroging heeft ernstige gevolgen, omdat het de belangrijkste bron van vers water is voor de plaatselijke bevolking.

Het Tsjaadmeer in het verleden

Het Tsjaadmeer is al vaker drooggevallen. Uit geologische aanwijzingen blijkt dat dit in de afgelopen 1000 jaar vijf tot zes keer is gebeurd. Het meer is namelijk slechts 4 tot 7 meter diep en is dus erg gevoelig voor normale schommelingen in het klimaat en het neerslagregiem. Het lijkt er echter op dat de oorzaken ditmaal anders zijn dan bij een normale, tijdelijke verandering. Experts waarschuwen dan ook dat het meer misschien niet meer op natuurlijke wijze kan worden aangevuld, zoals vroeger steeds is gebeurd.

De invloed van klimaatverandering

Klimaatverandering is een oorzaak van het krimpen van het Tsjaadmeer. Hoewel de absolute neerslag niet is afgenomen, daalt de nuttige neerslag toch vanwege de verhoogde verdampingsgraad. Deze verandering is door mensen veroorzaakt, maar komt niet door een verhoogde CO₂-uitstoot. Verwoestijning als gevolg van overbegrazing heeft een veel grotere invloed. Het gebied rond het Tsjaadmeer wordt namelijk overbenut om het vee van lokale boeren te laten grazen. Hierdoor kan de oprukkende woestijn het gebied overnemen, met temperatuurstijging, en dus een hogere verdampingsgraad, tot gevolg. Dit leidt tot een verminderde bijvulling van het Tsjaadmeer door neerslag, en uiteindelijk tot een daling van het waterpeil.

De mens: slachtoffer of schuldige?

Naast verwoestijning wegens overbegrazing zijn er ook andere menselijke factoren die het meer bedreigen. Overbevissing grijpt bijvoorbeeld in in het ecosysteem van het meer. Bovendien wordt er enorm veel water onttrokken

aan het Tsjaadmeer en aan de rivieren die water aanvoeren naar het meer. Dit water wordt benut voor huishoudelijk gebruik, als water voor vee en in de irrigatielandbouw. De irrigatielandbouw vereist nog het meeste water, vooral omdat de transport vaak slecht is geregeld, waardoor er water verloren gaat. Boeren onttrekken daarom nog meer water om genoeg te kunnen overhouden. Mede door de gedaalde nuttige neerslag neemt de behoefte aan water toe, terwijl het meer steeds minder aan kan bieden.

Niet alleen de boeren in het gebied krijgen te maken met de gevolgen van de opdroging. Alle bewoners zijn voor hun drinkwater afhankelijk van het meer. Voor veel vissers is het ook hun enige bron van inkomen. Verhuizen naar een nattere streek, zoals mensen vroeger deden toen hun waterbronnen waren uitgeput, is meestal geen optie. Gebieden met water zijn al dichtbevolkt, en in delen van Afrika zijn er gevaarlijke conflicten aan de gang. Intussen neemt de schaarste rond het Tsjaadmeer toe. Of het tot een echt wateroorlog zal komen, is de vraag.

Conclusie: wat gebeurt er met het Tsjaadmeer?

CO² heeft nauwelijks invloed op de opdroging van het Tsjaadmeer. De veranderingen in klimaat die zorgen voor een verminderde nuttige neerslag, worden veroorzaakt door verwoestijning als gevolg van overbegrazing en niet door het versterkt broeikaseffect. Onttrekking van irrigatiewater en overbevising dragen ook bij aan het krimpen van het meer. Doordat de onttrekking van water nog steeds toeneemt, zal het Tsjaadmeer waarschijnlijk niet meer worden bijgevoerd.

De opdroging van het meer heeft directe gevolgen voor de bewoners van het gebied. Velen zien met het water ook hun drinkwater, voedsel en inkomen verdwijnen. Verhuizen is niet mogelijk, dus er moet spoedig een andere oplossing worden gevonden. Gebeurt dit niet, dan kan er ernstige waterstress en misschien een waterconflict ontstaan.